

УДК 373.5.016:[94(477):323.12(=411.16)]"1941/1944"
ББК 74.266.3(4Укр)622
Б61

Автор-упорядник: **Олександр Войтенко**

Координатор проекту: *Анна Ленчовська*
Рецензент: *Михайло Тяглий,*
старший науковий співробітник
Українського центру вивчення історії Голокосту

Освітній редактор: *Ірина Костюк,*
методист Львівського обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти

Науковий редактор: *Роман Ленчовський*
Дизайн, верстка
та обкладинка: *Ірина Айвазова*

Відеоінженер: *Дмитро Шиндяпін*
DVD дизайн: *Ірина Айвазова*
Коректор: *Наталія Ксьондзик*
Відповідальна за випуск: *Анна Ленчовська*

**Б61 Біль пам'яті: навчально-методичний посібник до виставки
«Голокост від куль: масовий розстріл євреїв в Україні у 1941–1944 рр.» /**
Авт.-упоряд. О. Войтенко. – К.: ТОВ «Майстер книг», 2011. – 64 с.

Читачеві пропонується мультимедійний навчально-методичний посібник для вчителів загальноосвітніх навчальних закладів до виставки «Голокост від куль: масовий розстріл євреїв в Україні у 1941–1944 рр.». Він дає можливість одночасно розглянути історію Голокосту в двох перспективах – загально-історичній та через історію пересічної людини. До мультимедійного комплекту входять DVD з відеосвідченнями очевидців з колекції Яхад – Ін Унум та з Архіву візуальної історії Інституту Фонду Шоа Університету Південної Каліфорнії, а також рекомендації щодо їхнього використання, покроковий план уроку, історичні документи, карти та інші додаткові ресурси.

Пропоновані матеріали можуть бути використані на уроках історії України першої половини ХХ століття, спецкурсах з історії, спрямованих на вивчення тоталітаризму, диктаторських режимів ХХ століття, а також на заняттях з правознавства, спрямованих на вивчення геноциду як юридичного поняття, суспільствознавства, етики, філософії тощо.

УДК 373.5.016:[94(477):323.12(=411.16)]"1941/1944"
ББК 74.266.3(4Укр)622

Інститут візуальної історії та освіти Фонду Шоа Університету Південної Каліфорнії

Стивен Сміт,
виконавчий директор

Кім Саймон,
директор з менеджменту

Емі Марчевські Карнс,
асоційований директор міжнародних програм

Андреа Сеньї,
регіональний консультант в Угорщині

Мартін Шмок,
старший консультант з міжнародних програм

Інна Гогіна,
координатор проекту

У посібнику використані фрагменти відеоінтерв'ю з Архіву Інституту візуальної історії та освіти Фонду Шоа Університету Південної Каліфорнії: *Ільї Кельмановича, Євгенії Гуральник, Мари Дьякової, Григорія Уманського, Белли Гельман, Рувіна Штейна, Катерини Данової, Любові Пацули, Надії Кондрашової, Олександра Лінецького, Марії Мосейчук, Фаїни Ляхер, Анни Гуцол, Петра Гуцола.*

У посібнику використані фрагменти відеоінтерв'ю з колекції Яхад – Ін Унум (© Yahad – In Unum, 2004–2008). Прізвища респондентів Яхад – Ін Унум не розголошуються.

Виставка «Голокост від куль: масовий розстріл євреїв в Україні у 1941–1944 рр.»

Виставка була створена у 2007 році Меморіалом Шоа (Париж, Франція) та Асоціацією Яхад – Ін Унум (Yahad – In Unum – «Разом») за підтримки Foundation for the Memory of the Shoah та в партнерстві з радіостанцією France Culture та журналом «L'Histoire».

Організація виставки в Україні здійснюється Фондом Віктора Пінчука.

Цей навчально-методичний посібник та освітню програму за його матеріалами було розроблено за підтримки Відділу преси, освіти та культури Посольства США в Україні (грант #10/319). Точка зору, відображена у даному виданні, може не збігатися з офіційною позицією уряду США.

Освітня програма за матеріалами посібника здійснюється у партнерстві з Українським центром вивчення історії Голокосту.

БІЛЬ ПАМ'ЯТІ:
навчально-методичний посібник до виставки
«Голокост від куль: масовий розстріл євреїв в Україні у 1941–1944 рр.»

Автор-упорядник: *Олександр Войтенко*

Фото на обкладинці:

Ніна Б., 1947 р. н. Опитана у Білогорську, Крим, 6 січня 2006 р.
Сестра жертви. Свідок 266.
Сімферополь, Україна, 2006 р.
Спільне поховання, де було розстріляно 11 000 євреїв /
© Guillaume Ribot

Підписано до друку 30.08.2011.
Формат 100×70^{1/32}. Гарнітура JournalSansC.
Папір офсетний. Замовлення № 167.

Макет і друк:
ТОВ «Майстер книг»
м. Київ, вул. Виборзька 84, тел. (044) 458 0935
e-mail: info@masterknyg.com.ua

Свідоцтво про реєстрацію ДК № 3861 від 18.08.2010 р.